

NYHETER FÖR ARBETSLIVSMUSEER

I krigens spår

s. 2

Maskinvårds-kurs

s. 3

Museiguide 2014

s. 4

S/S Trafik valdes 2013 till Årets Arbetlivsmuseum. Foto: Torsten Nilsson.

En miljon till sjöfarten

Att bevara och bruka äldre fartyg är en komplex och kostsam uppgift. För att stötta och hjälpa de som engagerar sig fördelar Sjöhistoriska museet ett ekonomiskt bidrag till historiskt värdefulla fartyg. Totalt delas en miljon kronor ut varje år. Stödet ska stimulera till insatser som gör att fartygen bevaras med en kulturhistorisk inriktning. Bidraget utgör normalt bara en mindre del av den totala kostnaden. Bidrag kan sökas av ägare till fartyg som blivit k-märkta av Sjöhistoriska museet eller fartyg som står inför möjligheten att kunna k-märkas.

Årets bidrag delas av fem fartyg

Herkules	Göteborg	Motorfartyg	150 000 kr
Kvartsita	Fiskebäckskil	Segelfartyg	250 000 kr
Primus	Sundsvall	Ångfartyg	100 000 kr
Sarpen	Simrishamn	Segelfartyg	250 000 kr
Trafik	Hjo	Ångfartyg	250 000 kr

Kvartsita på slipen i Hällevikstrand. Foto: Torsten Nilsson.

Nyheter från webben

Från ArbetSams Facebook - I år skall det vara en rutig skjorta på arbetslivsmuseerna.

Gislaveds industrimuseum

Nästa temakväll blir en fin musikalisk afton med Lasse Mellegårdh och Rustan Johansson.

Nu börjar vi med danska på Audioguiderna!

Skärgårdsmuseet i Oxelösund

Museet firar 20-årsjubileum 2014. Skärgårdsmuseet är inget vanligt museum. Hemligheten finns inne i byggnaden där kontrasten mellan den idylliska miljön och det hårda skärgårdslivet från förr visas. Museet är ett dockhus i naturlig storlek och årligen händer det något nytt för familjen som aldrig levat men ändå finns där.

Elin Wägners Lilla Björka

Museet har fått bredband. ”Nog skulle Elin Wägner gillat att ha möjlighet med denna snabba kommunikation om omvärlden?” skriver man på sin hemsida.

SAAB B-17 på flyguppvisning i Linköping. Foto: Torsten Nilsson.

I krigens spår

ArbetSams museikatalog och Kulturarvsdagen 14 september 2014 har båda samma tema – I krigens spår. I Sverige har vi levt i fred i 200 år och under året uppmärksammas 100-årsminnet av första världskrigets utbrott och 75-årsminnet av andra världskrigets utbrott. Krig har lämnat spår, materiella och immateriella. Tag chansen att bli med på Kulturarvsdagen och berätta om vad som hände på din ort.

För kättingsmederna på Olofsfors bruk i Ångermanland kom andra världskriget krypande som en olustig känsla. Först var det krig i Spanien, höga tongångar i politiken och sedan invasion av Polen. På bruket fortsatte livet som vanligt men kättingpojarna blev inkallade till militärtjänst. Arbetsuppgifterna i hemmet och i smedjan skulle nu delas av färre personer. Men kätting till industrin skulle väl alltid behövas?

Ganska snart började militären samlas i skogen runt bruket. Det gjöts i betong, fälldes skog och byggdes hangarer till det hemliga krigsflygfältet nummer 19 som byggdes på brukets jordbruksmark. Förundrade såg de gamla smederna hur nya moderna SAAB B17 landade på flygfältet och snabbt gömdes under kamouflagenät. Det berättas att SS-Untersturmführer Gunnar Eklöf upptäcktes på det hemliga fältet 1943 i samband med att han under permission besökte sin farbror!

Efter kriget blev Olofsforsfältet Västerbottens första civila flygplats. När DC-3:orna landade fälldes det ned bommar över kustlandsvägen som passerade rakt över fältet. Linjeflyg trafikerade flygplatsen 1957–1961. En kändis som landade på flygplatsen var Louis Armstrong som 1959 genomförde två bejublade konserter i Umeå. En annan kändis som säkerligen har landat på fältet är DC-3:an Daisy som idag är ett arbetslivsmuseum.

Årets tema: I krigens spår

För 100 år sedan utbröt första världskriget och 25 år senare inleddes det andra. Kubakrisen hotade att utlösa ett tredje världskrig. Konflikter pågår än idag världen över. Händelser som starkt påverkat Europa. Många har flytt, inte minst till Sverige. Människor med minnen som ger avtryck – då, nu och i framtiden.

Krigens spår kan följas i kulturarvet i Sverige. De finns i allt från förhistoriska byggnader, fästningar, slott, fornborgar, parker, minneslundar, minnesmärken, ransoneringskort, film och musik, kläder och rustningar, till berättelser om särskilda händelser och människor. Vad finns att berätta om eller visa upp i era trakter?

Medverka under Kulturarvsdagen

Alla som vill är välkomna att delta med aktiviteter dit allmänheten bjuds in till besök och guidning. Att delta som arrangör kostar ingenting.

Mer information om hur du anmäler ett arrangemang samt tips och råd för dig som arrangör finns på www.raase/kulturarvsdagen.

Vi ser fram emot din anmälan, gärna före den 1 juli 2014.

Kulturarvsdagen 2014

flykt
beredskap
mobilisering
arm
rigsbarn
fästning
barkbröd
inkallelse
skyttevärn
inbjudning

SÖNDAGEN DEN 14 SEPTEMBER TEMA: I KRIGENS SPÅR

Under september månad varje år firas European Heritage Days runt om i Europa. I Sverige äger Kulturarvsdagen alltid rum den andra söndagen i september och varje år med ett nytt tema. Runt om i landet visas då kulturmiljöer, kulturlandskap och kulturhistoriskt intressanta platser

och byggnader – och historierna kring dessa berättas. Riksantikvarieämbetet i samarbete med Sveriges Hembygdsförbund och Arbetsam inbjuder till att medverka under Kulturarvsdagen 2014 i Sverige. «I krigens spår» är temat på årets upplaga av Kulturarvsdagen.

Maskinvårdskurs

Plats: Fengersfors Bruk i Dalsland

Datum: 29-30 augusti 2014

Kursen vänder sig främst till maskinintresserade, som vill lära sig hur man vårdar maskiner så att dessa inte riskerar att rosta sönder. Detta för att de senare skall kunna sättas i drift. Ånganläggningen i Fengersfors ställdes av under senare hälften av 1960-talet.

Dag 1

12 Samling för gemensam lunch på Edsleskogs Wårdshus, cirka 10 km norr om bruket,

13 Programmet startar. Programmet startar med ett teoripass, som innebär en introduktion till en allmänt hållen maskinvård, med genomgång av skadeavhjälpande och förebyggande åtgärder.

Härefter sker en uppdelning, med två personer/grupp, då deltagarna får arbeta på ett antal stationer i maskinrummet på Fengersfors Bruk som innehåller bland annat ångmaskin, ångturbin och generator.

På fredagskvällen äter vi gemensam middag och lördagen avslutas med en gemensam lunch på Wårdshuset. Boende finns på Wårdshuset.

Dag 2

8 Fortsatta skadeavhjälpande åtgärder stationsvis fram till lunch.

Egna skyddskläder (overall, skyddsskor och handskar) måste medtagas.

Kursen genomförs i samarbete med Bengt Spade, Varberg, och Hans Wessman, Älvängen.

Kostnad: 925 kr/person

I detta ingår boende i 2-bäddsrum, två luncher, middag på fredagskvällen samt frukost och lördagsfika.

Frågor eller funderingar:

Kjell Nordeman

011-23 17 25 eller 073-140 57 29 eller kjell.nordeman@arbetetsmuseum.se

Anmälan senast 30 juni. Deltagarantalet är begränsat, så först till kvarn gäller.

Anmäl deg till Kjell på telefon eller e-post

Mingelbilder från Museidagarna i Linköping & Åtvidaberg

Museiguide 2014

Nu är museikatalogen på väg ut till alla ArbetSams medlemsmuseer, turistbyråer, vandrarhem och alla andra platser där de 40 000 museikatalogerna kommer att finnas.

Kontakta ArbetSams kansli om ni inte fått era kataloger så skall vi undersöka var den kan finnas.

Lovisa A. Grentzelius

011 - 23 17 30

lovisa.a.grentzelius@arbetsam.com

Viktiga datum:

APRIL

25-26 Lilla museiskolan

26 Arbetlivsmuseernas dag

27 Tågsläpp vid ett 30-tal järnvägsföreningar. Öppet 10-16.

Hallstahammar

Trollhättan

MAJ

2-3 Vattenmaskiner IV

30-31 Lilla museiskolan

Karlholmsbruk

Uppsala

